

„Извршена је анализа рукописа превода уџбеника *Историја, уџбеник са одабраним историјским изворима за њрећи разред гимназије ошїеї њиїа и грушївено-језичкої смера*, аутори Сузана Рајић и Данко Леовац, „Фреска“, Београд на словачки језик и писмо.

Констатује се да је горе наведени уџбеник, *Историја, уџбеник са одабраним историјским изворима за њрећи разред гимназије ошїеї њиїа и грушївено-језичкої смера*, превод уџбеника истих аутора, издатог на српском језику и ћириличком писму, издавача „Фреска“, Београд, којег је Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, Београд одобрило за издавање и употребу решењем број: 650-02-00025/2021-03. од 07.04.2022. године.

Уџбеник је садржински подељен на шест делова: *Увод, Међународни односи, савези и кризе, Држава и инстїишїуције, Друшївени и њривредни феномени и односи, Кулшїура и свакодневни живої и Појаве дуїої њрајања*. На крају уџбеника налази се *Речник њојмова*.

Анализиран је Стандард 4 – Језик уџбеника је одговарајући и функционалан.

Показатељ 1 - Наставно средство поштује језичку и правописну норму језика на којем је написан – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири).

Издавачу се скреће пажња на следеће уочене грешке, које је потребно исправити:

1) изостављање превода дела текста:

- страна 2 – „Freska s. r. o.“ уместо „Freska d. o. o.“;
- страна 3 – „4. Osveta, vzdelávanie, šport“ уместо „4. Vzdelávanie, šport“;
- страна 17 – „katalog izložbe, Beograd 2018“;
- страна 198 – „priredio M. Jagodić“;
- страна 199 – „Odlomak iz Memoara“;
- страна 235 – „priredio i preveo“;
- страна 242 – „**patriotizmus alebo vlastenectvo (rodoljublje)**“ уместо „**patriotizmus** - vlastenectvo“;

- страна 248 – „najrýchlejšie auto.“ вместо „najrýchlejšie.“;

• **неадекватан превод:**

- страна 7 – „elektorniky“ вместо „elektrotechniky“;
- страна 11 – „(noviny, letáky, tlačené prejavy, pamflety)“ вместо „(noviny, letáky, tlačené prejavy, letáky)“;
- страна 17 – „Upadol som do zajatia“ вместо „**Upadol som do otroctva**“;
- страна 24 – „Napoleonské vojny (1792 – 1815) započalo“ вместо „Napoleonské vojny (1792 – 1815) odštartovalo“;
- страна 32 – „Nepokoje započala“ вместо „Nepokoje odštartovala“;
- страна 44 – „najviac zaľudnená India“ вместо „najmenej zaľudnená India“;
- страна 59 – „stuhu Albánskej pamätnice“ вместо „stuhu Albánskeho pomníka“;
- страна 74 – „Srb, Grék“ вместо „Srbin, Grék“;
- страна 76 – „všetkých rimokatolíkov“ вместо „všetkých rímskokatolíkov“;
- страна 121 – „kde zahynul Vasa Čarapić“ вместо „kde zomrel Vasa Čarapić“;
- страна 128 – „rozhodovali jednoznačne“ вместо „rozhodovali nahlas“;
- страна 130 – „igumana monastieru Trnava“ вместо „igumana trnovského monastieru“;
- страна 136 – „vysvetli vznik“ вместо „vysvetli pôvod“, „všimnúť si a vysvetliť“ вместо „upozorniť a vysvetliť“;
- страна 143 – „a mnohými článkami o súde bol položený“ вместо „pre mnohých členov súdnictva bol položený“;
- страна 154 – „kniežaťu Mihailovi“ вместо „princovi Mihailovi“;
- страна 171 – „Za chyby jeho povahy okrem rodičov zodpovedné je aj okolie.“ вместо „Za chyby jeho povahy môže okrem rodičov aj okolie.“;
- страна 173 – „vysvetliť problém kanónovej otázky;“ вместо „vysvetliť pojem delovej otázky;“;
- страна 178 – „Praviteljstvo čiernohorských a horských súdov (najvyšší súdny orgán)“ вместо „Praviteljstvo (vláda) čiernohorských a horských súdov“, „za **panovníka Čiernej Hory**“ вместо „za **pána Čiernej Hory**“;
- страна 181 – „testom Európy“ вместо „svokrom Európy“, „z *Memoárov*“ вместо „zo Spomienok“;
- страна 182 – „Šírenie Čiernej Hory behom XIX storočia “ вместо „Šírenie Čiernej Hory“;
- страна 200 – „test Európy“ вместо „svokor Európy“;
- страна 226 – „tišler (stolár)“ вместо „tišler (tesár)“;
- страна 233 – „**KNEZ MIHAILOV BAL (1865)**“ вместо „**PLES PRINCA MIHAILA (1865)**“;

- страна 234 – „Srbija, zemlja i stanovništvo od rimskog doba do kraja XIX. veka“ вместо „Srbija, zemlja i stanovništvo od rimskog doba do kraja XIX. veka“;
- страна 242 – „Slovo patriotizmus je založené na území (štáte, regióně) a slovo vlastenectvo (rodoljublje) je založené na rodu, t. j. národe.“ вместо „Slovo vlastenectvo je založené na území (štáte, regióně) a slovo patriotizmus je založené na rodu, t. j. národe.“;
- страна 245 – „Mrtvo more“ вместо „Mrtve more“;
- страна 247 – „(v kilometrech tratí)“ вместо „(v kilometrech železnic)“;
- страна 255 – „v dieťati človeka“ вместо „v dieťati muža“, „kým sa stane človekom“ вместо „kým sa stane mužom“, „vysokému školstvu“ вместо „vyššiemu školstvu“;
- страна 257 – „A onďak je letijo jeroplan nad Beogradom“ вместо „A on je lenijo nad Beogradom“;
- страна 260 – „na dedine“ вместо „v obci“;
- страна 266 – „Kulturne skice iz druge polovine devetnaestoga veka“ вместо „Kulturne skice iz prve polovine devetnaestoga veka“;
- страна 267 – „srca“ вместо „srcia“, „srdca“ вместо „srdcia“;
- страна 268 - „Putovanje po Srbiji u godini 1829“ вместо „Putovanje Srbiji u godini 1829“;
- страна 270 – „A onda je letijo jeroplan nad Beogradom“ вместо „A onda je leti jeroplan nad Beogradom“;
- страна 271 – „Sa pašnjaka do naučenjaka“ вместо „Sa pašnjaka do učenjaka“;

2) непотребан нови ред:

- страна 180 – „Vtedy čiernohorské vojsko“;
- страна 235 – „Keby krásne nesvietilo slnko...“;

3) нови ред:

- страна 180 – „Čierna Hora až do získania“;

⌚ неправилан облик речи:

- страна 35 – „zákaz Rusku“ вместо „zákaz Ruska“;
- страна 50 – „oslobodeniu sa závislosti od Rakúsko-Uhorska.“ вместо „oslobodeniu sa od závislosti od Rakúsko-Uhorska.“;
- страна 67 – „a Sriemu.“ вместо „a Sriem.“;
- страна 72 – „od Rakúsko-uhorskej monarchie“ вместо „od Rakúska-uhorskej monarchie“;
- страна 79 – „bol pôvodom z bohatej“ вместо „bol pôvodom bohatej“;
- страна 82 – „Izolované, takmer“ вместо „Izolovaný, takmer“, „sa rozvíjali“ вместо „sa rozvíjal“, „datuje od doby vytvorenia“ вместо „datuje do doby vytvorenia“;

- страна 83 – „kvôli jej“ вместо „kvôli jeho“;
- страна 93 – „po ktorej bol obnovený“ вместо „po ktorom bol obnovený“;
- страна 94 – „ktorí mu zodpovedali“ вместо „ktorí sa mu zodpovedali“;
- страна 110 – „Francúzsko obsadilo Alžírsko“ вместо „Francúzsko obsadili Alžírsko“;
- страна 120 – „prepustenie cisárského vojska k Belehradu“ вместо „prepustenie cisárského vojska pre Belehrad“, „vyjednávateľ s Portou“ вместо „vyjednávateľ s Portom“;
- страна 127 – „popočítateľstva (ministerstvá)“ вместо „popočítateľji (ministerstvá)“;
- страна 128 – „Vláda zodpovedala“ вместо „Vláda sa zodpovedala“;
- страна 132 – „pri Družetičoh,“ вместо „pri Družetičí“;
- страна 235 – „profesora kráľa Aleksandra Obrenovića o živote v Belehrade“ вместо „Profesor kráľ Aleksandar Obrenović o živote v Belehrade“;

4) словна грешка:

- страна 10 – „Prvých moderných olympijských hier“ вместо „Prvých modrených olympijských hier“;
 - страна 44 – „Od konca XVII. storočia“ вместо „O Od konca XVII. storočia“;
 - страна 66 – „Trať Belehrad-Solún“ вместо „Trať Belehrad-Splún“;
 - страна 73 – „događaji“ вместо „dogadaji“;
 - страна 74 – „proživeo“ вместо „preživeo“;
 - страна 81 – „Mexický záliv“ вместо „Mexickáý záliv“, „USA v rokoch“ вместо „USA v rokch“;
 - страна 126 – „Praviteljstvujuščeg sovjeta“ вместо „Praviteljstujuščeg sovjeta“;
 - страна 128 – „Dositej Obradović“ вместо „Dositej Obradovć“, „**Dositej Obradović**“ вместо „**Dositej Obradovć**“,
 - страна 130 – „Stanoje Glavaš“ вместо „Stanoje Glavas“;
 - страна 138 – „panovania“ вместо „ppanovania“;
 - страна 153 – „K onflikty medzi tureckou“ вместо „K Konflikty medzi tureckou“
 - страна 187 – „miernejší prúd“ вместо „umiernejší prúd“;
- изостављање знака интерпункције:
 - страна 17 – „Ne-**viem**“ вместо „Ne **viem**“;
 - страна 27 – „druhýkrát abdikoval.“ вместо „druhýkrát abdikoval“, „s nepriateľskou flotilou...“, вместо „s nepriateľskou flotilou,“;
 - страна 69 – „sú rovnoprávne.“ вместо „sú rovnoprávne“;
 - страна 100 – „Alsaska a Lotrinska.“ вместо „Alsaska a Lotrinska“;

- страна 150 – „Pripomeň si, čo je konfederácia.“ вместо „Pripomeň si, čo je konfederácia“;
 - страна 154 – „Ali Riza - paša“ вместо „Ali Rizapaša“;
 - страна 206 – „Skúste zistiť ako fungovala poštová premávka.“ вместо „Skúste zistiť ako fungovala poštová premávka“;
- **непотребно истицање тамним словима:**
 - страна 11 – „**hmotných** historických prameňov“ вместо „**hmotných historických prameňov**“, „**písané** pramene“ вместо „písané pramene“;
 - страна 68 – „Nišská deklarácia zdôraznila“ вместо „**Nišská deklarácia zdôraznila**“;
 - страна 77 – „**ústavnými** krajinami“ вместо „**ústavnými krajinami**“, „**neobmedzené** monarchie“ вместо „**neobmedzené monarchie**“;
 - страна 87 – „Cisár **Napoleon Bonaparte**“ вместо „Cisár **Napoleon Bonaparte**“, „bitkou pri **Waterloo (1815)**“ вместо „bitkou pri **Waterloo (1815)**“;
 - страна 95 – „v tejto **občianskej republike**“ вместо „v tejto občianskej republike“;
 - страна 106 – „federalizmus historických krajín alebo dualizmus“ вместо „**federalizmus** historických krajín alebo **dualizmus**“;
 - страна 119 – „všetky čaty hajdúkov“ вместо „všetky čaty **hajdúkov**“;
 - страна 127 – „tvorili **vožd**“ вместо „tvorili vožd“;
 - страна 140 – „Bratia Simićovci Stojan (1797 – 1852) a Aleksa“ вместо „**Bratia Simićovci Stojan a Aleksa**“;
 - страна 160 – „Prvú pokrokovú vládu“ вместо „Prvú **pokrokovú vládu**“;
 - страна 213 – „Bojovali za“ вместо „**Bojovali za**“;
 - страна 218 – „*Tlačový zákon*“ вместо „**Tlačový zákon**“;
 - страна 220 – „*Vyhlásenie o oslobodení od otroctva*“ вместо „**Vyhlásenie o oslobodení od otroctva**“;
 - страна 227 – „nepretržite **emigrovali**“ вместо „nepretržite **emigrovali**“;
 - страна 245 – „predstaviteľom kubizmu“ вместо „predstaviteľom **kubizmu**“;
 - страна 248 – „Armand Peugeot“ вместо „**Armand Peugeot**“;
 - страна 256 – „bolo v Srbsku zavedené“ вместо „**bolo v Srbsku zavedené**“;
 - **неистицање речи тамним словима:**
 - страна 17 – „**Takže, teraz aj sami uzavriete, že**“ вместо „Takže, teraz aj sami uzavriete, že“;
 - страна 37 – „**(1876)**“ вместо „(1876)“;
 - страна 68 – „**Nišskej deklarácie**“ вместо „Nišskej deklarácie“;
 - страна 95 – „Táto **občianska revolúcia** v Rusku“ вместо „Táto občianska revolúcia v Rusku“;

- страна 106 – „**Federalizmus** znamenal“ вместо „Federalizmus znamenal“, „**dualizmus** na dve časti“ вместо „dualizmus na dve časti“;
 - страна 119 – „Hajdúsi sa ku Karađorđovi“ вместо „Hajdúsi sa ku Karađorđovi“;
 - страна 120 – „**Bitka pri Ivankovci**“ вместо „Bitka pri Ivankovci“;
 - страна 128 – „**Zhromaždenia** sa počas“ вместо „Zhromaždenia sa počas“;
 - страна 160 – „**Milan Piroćanac**“ вместо „Milan Piroćanac“;
 - страна 189 – „**Sava Bjelanović**“ вместо „Sava Bjelanović“;
 - страна 194 – „**Heil dir im Siegerkranz (Nech žije korunovaný vítazným vencom)**“ вместо „Heil dir im Siegerkranz (Ži korunovaný vítazným vencom)“;
 - страна 195 – „**La Marseillaise**“ вместо „La Marseillaise“;
 - страна 246 – „objavil aj **kubizmus.**“ вместо „objavil aj kubizmus.“;
- **неистицање слова косим словима:**
 - страна 17 – „*Pisati se mogu samo privatne vesti: privatna korespondencija tokom Prvog svetskog rata:*“ вместо „Pisati se mogu samo privatne vesti; privatna korespondencija tokom Prvog svetskog rata:“;
 - страна 79 – „Podpisovanie *Deklarácie nezávislosti*“ вместо „Podpisovanie Deklarácie nezávislosti“;
 - страна 83 – „*Deklarácia nezávislosti*“ вместо „Deklarácia nezávislosti“;
 - страна 97 – „*Dekrét o oslobodení roľníkov z poddanstva*“ вместо „Dekrét o oslobodení roľníkov z poddanstva“;
 - страна 148 - „*Načertanije*“ вместо „Načertanije“, „*Srpsko kraljevstvo*““ вместо „Srpsko kraljevstvo“;
 - страна 150 – „Načertanije“ вместо „Načertanije“, „*Občiansky zákonník*““ вместо „Občiansky zákonník“;
 - страна 160 – „sa nazývala pokrokovými;“ вместо „sa nazývala **pokrokovými**“;
 - страна 176 – „ako *problém kanónov*“ вместо „ako problém kanónov“, „*vznikla sprisahanecká otázka*“ вместо „vznikla sprisahanecká otázka“;
 - страна 179 – „*Čl. 92 Zákonníka*“ вместо „*Čl. 92 Zákonníka*“, „*Zákonník upravuje*“ вместо „Zákonník upravuje“;
 - страна 188 – „*Privrednik*“ вместо „Privrednik“;
 - страна 198 – „*Dnevnik. Javni život 4 (2. januar 1888 – 20. avgust 1896)*“ вместо „Dnevnik. Javni život 4 (2. januar 1888 – 20. avgust 1896)“;
 - страна 230 – „*Sloboda vedie ľud*“ вместо „Sloboda vedie ľud“, „*Socha slobody*“ вместо „Socha slobody“;
 - страна 231 – „*tzv. preteky o Afriku*“ вместо „tzv. preteky o Afriku“, „*Medzinárodnú asociáciu pre štúdium a civilizáciu Afriky*“ вместо „Medzinárodnú asociáciu pre štúdium a civilizáciu Afriky“;
 - страна 239 – „*Sociálna zmluva*“ вместо „Sociálna zmluva“, „*Deklarácia práv človeka a občana*“ вместо „Deklarácia práv človeka a občana“;

- страна 249 – „Los Angeles“ уместо „Los Angeles“;
 - страна 252 – „vacca“ уместо „vacca“, „Evidenzbureau“ уместо „Evidenzbureau“;
 - страна 253 – „(J'Accuse...!)“ уместо „(J'Accuse...!)“, „Kancelária I“ уместо „Kancelária I“, „Úrad tajných služieb“ уместо „Úrad tajných služieb“, „Úrad námornej spravodajskej služby“ уместо „Úrad námornej spravodajskej služby“, „The Bureau of Investigation“ уместо „The Bureau of Investigation“, „Federálneho úradu pre vyšetrovanie (FBI)“ уместо „Federálneho úradu pre vyšetrovanie (FBI)“;
 - страна 258 – „Kráľa Petra“ уместо „Kráľa Petra“;
 - страна 259 – „SK Veľké Srbsko“ уместо „SK Veľké Srbsko“;
- **непотребно истицање косим словима:**
 - страна 95 – „Chlieb, mier, zem“ уместо „Chlieb, mier, zem“;
 - страна 147 – „Za zmienku stojí aj“ уместо „Za zmienku stojí aj“;
- **непотребно акцентовање речи:**
 - страна 74 – „čierneho náboženstva“ уместо „čierneho náboženstvá“;
 - страна 81 – „JUŽNÁ KAROLÍNA“ уместо „JÚŽNA KAROLÍNA“;
 - страна 193 – „kráľ Milan“ уместо „kráľ Milán“;
- **изостављање акцентовања речи:**
 - страна 67, 69 – „Báčky, Baranje“ уместо „Bačky, Baranje“;
- 5) подела на крају реда:**
- страна 41 – „pol-ostrova“ уместо „po-lostrova“;
 - страна 51 – „578 000“;
 - страна 67 – „402 435“;
 - страна 76 – „medzi-tvar“ уместо „medzit-var“;
 - страна 108 – „16 %“;
 - страна 122 – „45 000“;
 - страна 167 – „voj-ska уместо „vo-jska“;
 - страна 199 – „Ceti-nji“ уместо „Cetin-ji“;
 - страна 247 – „“ уместо „487 000“;
- 6) словна грешка:**
- страна 22 – „Dr. Vladana Đorđevića“ уместо „Dr. Vladana Xorđevića“;
 - страна 118 – „“ уместо „Čierny Xorđe“;
 - страна 130 – „Stanoje Glavaš“ уместо „Stanoje Glavas“;

- страна 235 – „Dnevnik sa srpskog dvora“ уместо „Dnevnik sa srbskog dvora“;
- страна 251 – „Đorđa Karađorđevića“ уместо „Xorđa Karađorđevića“;

7) мало слово уместо великог:

- страна 68 – „Solúnskeho frontu“ уместо „solúnskeho frontu“;
- страна 69 – „Albánska golgota“ уместо „albánska Golgota“;
- страна 129 – „pojem Srbská revolúcia“ уместо „pojem srbská revolúcia“;
- страна 147 – „Zákon o polícii“ уместо „zákon o polícii“, „Zákon o súdnom konanív občianskych veciach“ уместо „zákon o súdnom konanív občianskych veciach“;
- страна 178 – „Praviteljstvo čiernohorského a horského súdu“ уместо „Praviteljstvo Čiernohorského a horského súdu“;
- страна 181 – „v Zhromaždení objavili“ уместо „v zhromaždení objavili“;
- страна 209 – „začiatok Prvej priemyselnej revolúcie“ уместо „začiatok prvej priemyselnej revolúcie“, „črtou Druhej priemyselnej revolúcie“ уместо „črtou druhej priemyselnej revolúcie“, „charakteristikou Druhej priemyselnej revolúcie“ уместо „charakteristikou druhej priemyselnej revolúcie“;
- страна 253 – „Sekcia III b“ уместо „sekcia III b“;

8) велико слово уместо малог:

- страна 17 – „nepotrebujem“ уместо „Nepotrebujem“;
- страна 139 – „odporcov Vašej vlády“ уместо „odporcov vašej vlády“, „vašej Svetlosti“ уместо „vašej Svetlosti“;
- страна 191 – „Tajomný Malý Biely Vtáčik“ уместо „Tajomný malý biely vtáčik“;
- страна 241 – „Kult najvyššej bytosti“ уместо „Kult Najvyššej bytosti“;
- **неадекватан знак интерпункције:**
 - страна 235 – „Ako sa zmenil spôsob cestovania?“ уместо „Ako sa zmenil spôsob cestovania.“;
- **сувишан знак интерпункције:**
 - страна 163 – „počtom obyvateľov.“ уместо „počtom obyvateľov..“;
- **непостојање размака између речи и знака интерпункције/процента:**
 - страна 2 – „spoločensko-jazykového odboru“ уместо „spoločensko-jazykového odboru“;
 - страна 70 – „Článok 2. Všetok“ уместо „Článok 2.Všetok“;
 - страна 225 – „10,1%“ уместо „10,1%“...;
 - страна 226 – „88 %“ уместо „88%“;
 - страна 227 – „19 %“ уместо „19%“ ...;
 - страна 257 – „14,17%“ уместо „14,17%“.

Показатељ 2 - Дужина и конструкција речи одговарају узрасту ученика – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Реченична конструкција је правилна и јасна, усаглашена са узрастом ученика, што доприноси да градиво буде разумљиво.

Показатељ 3 – Текст је језички и стилски уједначен – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Употребљен је научни стил, а у складу са градивом и стручна терминологија. Стил је прецизан, без фигуративности или неразумљивих елемената.

Показатељ 4 - Страни изрази се користе само када је то неопходно - задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Страни изрази су употребљени искључиво због специфичности градива. За њих су дата одговарајућа објашњења, формулисана једноставним речником.

Показатељ 5 – Језик којим је уџбеник написан доприноси лакшем разумевању градива – задовољен је у потпуности и оцењен је оценом 4 (четири). Кохерентност језика је на одговарајућем нивоу. Идеје су правилно повезане, што доприноси лакшем разумевању градива. Језик уџбеника је јасан, прецизан и доприноси олакшавању процеса учења.

На основу претходно изложеног, закључује се да је испуњен Стандард 4 - Језик уџбеника је одговарајући и функционалан.,,